

EuParl.net.

Evropská organizace zabývající se historií parlamentarismu

Když se řekne „historie parlamentarismu“, čtenáře nejspíše napadnou obstrukce v českém zemském sněmu za Rakouska-Uherska či britští lordi v purpurových pláštích. Málokdo si však představí dynamický akademický obor, kde dochází k produktivní mezinárodní debatě. A málo se ví i to, že v současné době v pražském Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd sídlí centrum Evropské informační a výzkumné sítě parlamentních historiků EuParl.net, mezinárodní organizace, která výzkumníky v tomto oboru sdružuje.

Proč by nás to mělo zajímat? V dnešní Evropě existuje hned několik ostře sledovaných parlamentů, a to zdaleka ne pouze odborníky a vůbec ne jen ve vlastním domácím prostředí. V posledních letech měla i u české veřejnosti například ohlas maďarská hlasování o reformě volebního systému, regulaci médií či transformaci maďarské Akademie věd, která podle mnohých znamenala odklon od liberálního právního systému zavedeného po konci státního socialismu. V Británii, kolébce parlamentní demokracie a zemi, jež se navzdory nepsané ústavě pyšní politickou kulturou založenou na vzájemném respektu ústředních politických institucí, se právě v letošním roce starý politický řád hroutí a parlament se v přímém přenosu rve s vládou o kontrolu nad podobou odchodu země z Evropské unie. V mnoha zemích Evropy mizí z politické mapy tradiční rivalové a nahrazují je neideologické strany s vynikajícím vizuálním stylem, u nichž však nelze říci, zda jsou spíše levicové, nebo pravicové.

EuParl.net je nejvýznamnější evropskou organizací zabývající se historií parlamentarismu. Sdružuje

NEWS

EuParl.net Board of Directors Meeting in Nijmegen

The Radboud University in Nijmegen and its Centre for Parliamentary History hosted the annual EuParl.net board meeting on 19 April 2018. The Board discussed the network's current projects as well as planned activities. It also held a feedback session on the new coordination scheme, including its activity on social networks. To expand the cooperation, all member organizations will convene at a plenary session in Berlin in March 2019.

Back in Their Benches

Right to left: Zdeněk Šedivý, author of the Czechoslovak Federation Act of 1968, Václav Šal, Vice-President of Czech National Council 1990-1992, and Milan Uhde, the Council's last President in 1992. Czech Chamber of Deputies, May 2018 (see page 2, Neglected 1968 Anniversary)

EuParl.net vydává dvakrát ročně zpravodaj s komentáři, recenzemi a zprávami z oboru. K odběru se můžete přihlásit na adrese www.euparl.net. Repro: EuParl.net

je dvacet evropských výzkumných institucí a za sebou má desítky mezinárodních konferencí, workshopů a řadu společných publikací. Český výzkum v ní reprezentuje zmíněný Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, jenž v současné době společně s německými kolegy celou síť koordinuje. Díky tomu už se záběr EuParl.net zdaleka neomezuje jen na západní Evropu, jako tomu bylo dříve, a proměňují se i výzkumné otázky.

Badatelé a badatelky sdružení v EuParl.net se pokoušejí pro všechny současné politické zvraty hledat systémová, historická vysvětlení. Hovoří o „parlamentních kulturách“, do nichž se vejde více než jen počet komor, volební systém či přijaté zá-

kony: důležité jsou i méně viditelní aktéři a procesy, tedy neformální zvyky, hodnoty, procedury a mýty, které si parlamenty mezi jednotlivými volebními obdobími předávají, způsob komunikace s vládou a dalšími ústavními činiteli, jejich vzájemná rovnováha. Takové otázky si ostatně lze klást i nad takzvanými zastupitelskými sbory v někdejších socialistických diktaturách: co z nich se otisklo do jejich demokratických pokračovatelů? V současné Evropě navíc nelze výzkum parlamentních kultur omezovat na národní kontext a zapojení komparativních přístupů je nezbytné. Proto se například pod deštníkem EuParl.net spojili Adéla Gjuričová, Tomáš Zahradníček a Bettina Tüffers a vydávají společnou knihu o konci československého Federálního shromáždění a východoněmecké Volkskammer po roce 1989. Bude se jmenovat *Lost in Transition*.

Proslulý anglický novinář Walter Bagehot v roce 1860 popsal parlament jako *nejefektivnější nástroj pro vyjádření praktického mínění kultivovaných mužů, jaký svět kdy poznal*. Zdá se, že všechny součásti tohoto tvrzení jsou dnes zpochybněny a s nimi i legitimita liberální parlamentní demokracie. A přece parlamenty nejsou „out“, vždyť si rozpravy z britské sněmovny pouštíme na chytrých telefonech. Je ale dobré, když někdo parlamentním kulturám do hloubky rozumí, umí postihnout jejich historické proměny a porovnat je s trajektoriemi změn v jiných zemích. Skvělá zpráva je, že v probíhající mezinárodní expertní diskusi o výzvách, jimž čelí demokratické politické systémy a společnosti dnešní Evropy, mají čeští badatelé tak výrazné místo.

Adéla Gjuričová